

Remiss av promemorian Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling (Ds 2017:37)

Ju2017/05005/L6

1 Sammanfattning

Skatteverket tillstyrker förslaget om möjlighet för myndigheter att kräva förskottsbetalning. Skatteverket lämnar dock vissa synpunkter på förslaget. Synpunkterna gäller förslag till förtydligande i fråga om att lämna ut allmänna handlingar i elektronisk form.

Skatteverket avstyrker förslaget om att beslut om avgift för att lämna ut allmänna handlingar i elektronisk form ska överklagas till Skatteverket. Skatteverket lämnar synpunkter på såväl den nuvarande som den föreslagna ordningen. Synpunkterna gäller förslag till ändring av bestämmelsen om överklagandeinstans.

Skatteverket tillstyrker förslaget att ett skriftligt beslut endast kan begäras efter att avgiften är slutligt betald.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket har följande synpunkter på förslaget om förskottsbetalning och på att Skatteverket blir överklagandeinstans för alla beslut om avgift för att lämna ut allmän handling.

2.1 Förskottsbetalning

I promemorian föreslås en ny bestämmelse i 6 kap. 1 a § OSL som ger myndigheter möjlighet att ta ut avgift för utlämnande av allmänna handlingar i förskott. Bestämmelsen hänvisar till 2 kap. 13 § TF. Den författningstekniska lösningen innebär att den uttryckliga möjligheten till krav på förskottsbetalning begränsas till avgift för avskrift eller kopia i pappersform – ”sådan avgift”. Det förefaller därför som att utredaren missat att lämna förslag till reglering som gör att det också vid utlämnande av elektroniska handlingar ska gå att ta ut avgiften i förskott. Att avsikten är att förskott ska kunna tas ut också i sådana fall framgår av förslaget till ändring i 23 § avgiftsförordningen.

Skatteverket föreslår därför att det uttryckligen framgår av den föreslagna bestämmelsen att den omfattar även elektroniskt utlämnande, genom att ta in en hänvisning till 4 § första stycket 8 avgiftsförordningen.

2.2 Skatteverket som överklagandeinstans

Skatteverket anser att det varken är lämpligt eller möjligt att överklaga ett beslut till samma myndighet som har fattat beslutet. Ett av skälen som anges i promemorian till att Skatteverkets ska bli överklagandeinstans för beslut om avgifter, är att Domstolsverket inte ska överpröva sina egna beslut. Detsamma bör gälla för alla myndigheter.

I nuvarande ordning är Skatteverket lagtekniskt sedan år 2004 överklagandeinstans för sina egna beslut om avgift för att lämna ut allmän handling i pappersform. Sedan denna situation uppstod är det Skatteverkets uppfattning att sådana beslut istället ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol (se Skatteverkets ställningstagande, dnr 131 616071-04/111). I rättspraxis finns det exempel på fall där domstolar inte funnit sig behöriga i dessa fall, utan avvisat överklagandet. Det finns också exempel på motsatsen. I de förstnämnda fallen har den enskilde berövats möjligheten till ett egentligt överklagande och förhindras att, som begreppet innebär, få en prövning i en högre och oberoende instans. Det är en mycket otillfredsställande situation.

En konsekvens av förslaget om överklagandeinstans i promemorian är att Skatteverket framöver blir överklagandeinstans även för sina egna beslut om avgift för att lämna ut allmän handling i elektronisk form. Skatteverket anser att den redan otillfredsställande lösningen inte bör förvärras. Innan en tydligare författningsreglering kommit till stånd, anser Skatteverket att lagstiftaren bör avvakta med att låta Skatteverket utgöra överklagandeinstans också i fråga om avgifter för kopior i elektronisk form.

Skatteverket anser därutöver att den nuvarande ordningen med Skatteverket som överklagandeinstans för övriga myndigheters beslut om avgift för kopior för allmän handling framstår som föråldrad. Troligen uppfyller den inte europarättsliga krav på möjlighet till domstolsprövning.

Mot bakgrund av det framförda föreslår Skatteverket att avgiftsförordningen från halvårsskiftet 2018 ändras så att beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol och inte till Skatteverket. Skatteverket föreslår att följande bestämmelse ersätter den nuvarande bestämmelsen i 24 § avgiftsförordningen:

I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol.

3 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverket delar bedömningen att promemorians förslag att kräva betalning i förskott inte förväntas leda till kostnadsökningar eller andra konsekvenser som leder till ett ökat anslagsbehov.

Skatteverket har inte underlag för en närmare uppfattning om ärendetillströmningen och de ekonomiska konsekvenserna om promemorians förslag om Skatteverket som överklagandeinstans genomförs. Om Skatteverkets förslag genomförs medför det inte några kostnader för Skatteverket.